

נוח-דוב זלצר (ערכה אשתו קלה זלצר)

נוח נולד בקובל ב-25 לדצמבר 1915, שנתיים אחרי נחמה אחותו, להוריהם: חסיה בת אסתר-חיה ונוח מרדר ממאצ'ב (והלין), ויעקב בן בתיה ושמריהו זלצר מאוסטרוג (והלין). יעקב היה איש משכיל, שכונה "האינטליגנט מקובל", נפטר ב-1919 בגיל 27 במגיפת השפעת. האם, חסיה, היתה בעלת חנות הלבשה ודברי סידקית ועסקה בפרנסת המשפחה. הסבתא אסתר-חיה גידלה את נחמה ונוח.

בגיל 5 התחיל נוח את לימודיו בחדר אצל רבי, אח"כ למד בגימנסיה העברית ואז עבר לבית הספר התיכון ע"ש קלרה ארליך שם סיים את לימודיו. נוח היה עלם מוכשר, עם קסם אישי רב ומקובל בחברה. עם תום לימודיו הועסק נוח ככוח עזר במרפאת השיניים של דר' אדלה קויצין. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ב-1939 הרוסים השתלטו על מזרח פולין, כולל אוקראינה ובתוכה פלך ווהלין והעיר קובל. ב-1941 נוח נסע לעיר האוניברסיטאית צ'קלוב (רוסיה) ללמוד רפואת שיניים. בסיום הלימודים הוא גוייס לצבא האדום, שרת כרופא שיניים במפקדת האויריה של ה-NKVD בגורייב (קאזאכסטאן) והשתחרר עם תום המלחמה בדרגת קפיטן ואף קבל עיטור כבוד על הישגיו. בזכות קשריו עם הקצונה הבכירה של ה-NKVD הצליח לקבץ למחנהו חברים מקובל שהיו במצוקה, כולל יצחק (איציק) באריל חברו הטוב שליווה אותו כל חייו מקובל לירושלים, ובבה לברטוב. בשנת 1946 נוח ואיציק וחבריהם היהודים יצאו מרוסיה לפולין. בכוונתו של נוח היה לעלות לארץ ישראל בעקבות הציונות אותה ינק מגיל רך בבית אביו, שהיה פעיל ב'חובבי ציון'. באוסטריה נוח הכיר את קלה לונדנר-אינגסטר (ניצולת שואה מדומברובה-גורניצה, זאגלעמביה, פולין). הם נישאו ב-1946 במחנה הפליטים בראנאו שבאוסטריה בחתונה צנועה כשחופתם היתה סדין שנמתח מעל ראשיהם... ללא בני משפחה כי כולם ניספו בשואה. בחתונה היה גיסו של נוח שייקה פלדמן, בעלה של נחמה אחותו, שנספתה בקובל בצורה אכזרית ביותר אגב ניסיונה להימלט מצעדת המוות לבאנובה. מייד אחרי חופת נוח וקלה ותחת אותו סדין ובאותה חגיגה התחתנו איציק באריל עם בחירת ליבו ערז' ויילר, פליטת שואה מבודפשט. בחתונה היו חבריהם זוזיק קופיט, לולה ולובה אינגברג, קרובו קוניה נוימן, ועוד.

מ-1946 עד לעליה ארצה ב-1949 עבד נוח כרופא במרפאת השיניים של אונר"א (UN Refugee Agency) במחנות הפליטים באוסטריה, כשאשתו היתה הסייעת ואיציק טכנאי השיניים. ביולי 1948 נולד בנם זאב-יעקב (וובה) בלינץ, אוסטריה. באותה שנה גם נולד יוסי, בנם של איציק וערז' באריל. לאחר עלייתם ארצה שהו שתי המשפחות במעברת בית-ליד, גרו באוהלים בתנאים קשים, ולאחר מכן עברו לירושלים, שם התגוררו כל חייהם, ובה הקימו מרפאת שיניים. ביולי 1950 נולדו התאומים רפאל וחסיהל.

נוח היה רופא שיניים מוכשר, בעל גישה אנושית יוצאת דופן למטופליו, השתלם בארץ ובחו"ל והביא לארץ שיטות חדשניות להשתלת שיניים. לאורך השנים פיתח ושיכלל שיטה חדשנית לשיקום הפה (AKR-M) אותה פירסם במאמר מיקצועי בעיתון מרכזי ברפואת שיניים בעולם ואף זכה על כך לפרס. הוא פירסם את השיטה וגישתו לשיקום הפה בספר שיצא לאור בשפה העברית ב-1976 וזכה להכרה מיקצועית (ראה קישור לאתר האינטרנט). יחד עם איציק באריל (כטכנאי כישרוני) וקלה (כסייעת) הם פיתחו מרפאת שיניים משגשגת שטיפלה בחולים מכל קשת החברה, כולל אנשי ציבור, חברי כנסת, שרים, אנשי סגל דיפלומטי, קציני או"ם, ואנשי כמורה מהמנזרים באיזור. במרפאה, שבמושבה הגרמנית, עבד עשרות שנים. בשנים האחרונות פתח מרפאה קטנה בביתו שם עבד עם קלה עד אחרי גיל 80.

נוח היה מוכשר בתחומים נוספים ועסק במספר תחביבים. עוד בקובל השתייך לחוג תרבות ותיאטרון כשחקן חובב ומוכשר. ב-1946 במחנה הפליטים באוסטריה העמיד הצגה עם ילדי המחנה בשם "בר כוכבא", שזכתה להצלחה רבה. נוח גם עסק עשרות שנים בציור בצבעי שמן והשקיע בכך את עיתותיו בשעות הפנאי. צילום תמונתו של נוח המראה את בית הקברות הישן של קובל, אותה צייר מזכרונו, תלוי בחדר אירגון יוצאי קובל בישראל שבהיכל ווהלין בגבעתיים.

שלושת ילדיו למדו רפואת שיניים באוניברסיטה העברית בירושלים. זאב המשיך ללמוד נוירוביולוגיה והוא חוקר כאב באוניברסיטה של טורונטו, קנדה, נשוי לאמירה, אב לגיא, מיכל ודניאלה וסב ליונתן. רפי מנהל את המחלקה לכירורגיית פה ולסתות בהדסה עין-כרם, נשוי להדס ואב לאורן ועדי. חסי עובד כרופא שיניים פרטי, מומחה לשיקום הפה. נוח האריך ימים, הגיע לשיבה טובה, וזכה להנות ממשפחתו, סבא ל-5 נכדים ונין. הוא נפטר סמוך ליום הולדתו ה-95. יהא זיכרו ברוך.

נוח זלצר עם אשתו קלה. צילום משנת 2005

נוח משמאל, לידו אשתו קלה, מימין יצחק בריל
מרפאת שיניים מטעם אונר"א, אוסטריה, אמצע-סוף שנות החמישים